Førsteblad

1

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 9

Tilleggsspørsmålnr.

Emne: Lauv-taking

Oppskr. av: John Eggen

(adresse): Bardu

Fylke: Troms

Herad: Bardu

Bygdelag: Bardujord

Gard:

G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Ja av eiga og andres røynsle

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Det har nok vert brukt lauv her i bygda frå ca. 1791 den første busetting, og utover til våre dager. Med unntak i gode gras-år har det vert lite og ingo lauving -
I dårleg grasår da utmarkslåttene og so kunne slå feil, var det ei stor berging å ha lauvet å ta te.

Å „respe lauv av trea":
Var meir skjeldent da de synles at dette arbeidet gjekk for seint og det vart samla forlite.

2 Den vanleg lauvingstida var å 8 dager før onna (unna) og likeso nokon dager etter onna: til lauvfallstida tok til.
I småskog og kjerr, kunne man kvist av en del; men tok ikkje alle busker vekk, let noko slå at, det var samstundes ei utrydningsbogst; men brukte ~~man~~ øksa og hoyde ~~[illegible]~~ storre kniv og: Som reidskap bruktes:

3 Lauvkniv. Eller som vi kalle det „lauvjårn"
Det var smidd av et ljåblad med en lang tange som var påsatt treskaft. Kniven hadde en svak bøyning ikkje mykje som vanleg

2762

4 Sigd. Langda ca. 25 cm. og fram på knive=enden en liten böjning, krok til å huke i greinene for trekke de ned, når det lauves av tre som stod på rot.

5 Det var vanleg at man batt lauvkvistene saman i kjerv; best var det å törke dei i skyggje og kjöre det (eller det var no helst å bere dei saman, etter at sola var gåt ned.

Til törking sette dei kjerven anten opp på tin av högd kvistende på tre som stod att, eller man satt dei opp som man reiste opp kornband på åkeren. Var lauvteigen langt få garden og det var dårleg om plass sette man lauvet opp i lauvstakk, eller helst stabber. med toppen lagt mot midten og hadde man nokre björk nevrer å legge over var det bra. så det ikkje toll skodde.

6 Kjervene ble kjört heim på vinterföre i liket som skogvöjet.

7 Oppbevaring på lauvet var so ymse, etter som husromnet var; var det glisen låvgolv, kunne man legg at lag i botn, det gjald det å bore, det som vart innkjört om hausten, eller man kunne legge det oppe på löjsbobben — eller som hove var.

10 Noko samlauving eller dorning (dûna) av lauv trur eg det var ikkje.

B Rakelauv — og sopelauv var meir skjeldent; men det kunne vel hende no og da; når det var slike skogteiger at botnen var rein; men det lönte seg mindre. Lauvet var helst brukt til sau og geits og var haldt for å ver godt for, når det vart tenge i rett tid. Men det er svert skjelden at folk lauver no.

2762
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING